

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΙΣ

Ὑπὸ τοῦ κ. ΚΩΣΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

Διευθυντοῦ τῶν Ὑπηρεσιῶν Διαφημίσεως
τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁργανισμοῦ Τουρισμοῦ

Ὅλες σχεδὸν οἱ χῶρες τοῦ κόσμου ἀναγνωρίζουν σήμερα τὸν τουρισμὸ ὡς πηγὴν πλούτου καὶ ὡς μέσον ἰσοσκελίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν.

Ὁ Τουρισμὸς, ὅπως μοῦ ἔλεγε τελευταίως ἓνας ξένος τουριστικὸς παράγων, εἶνε : **Ἐνα ἐμπόρευμα πρὸς πώλησιν :**

Ἐμεῖς, στὴ Γαλλία, πουλοῦμε : Παρίσι, καμπαρέ, μουσεῖα, μόδες, σαμπάνια :

Οἱ Ἴταλοι πουλοῦν : Ρώμη, μαντόνες, πινακοθήκες, γόνδολες, καντσο-νέτες, σπαγέτι :

Σεῖς οἱ Ἕλληνες πουλάτε : Ἀθήνα, ἥλιο, καταγάλανο οὐρανὸ, ἀρχαιότητες, νησιά, ρετσίνα.

Οἱ Ἑλβετοὶ : Χειμερινὰ σπόρ, χιονισμένα βουνά, ἐντελβαίς καὶ οἱ ἄλλοι ἄλλα . . .»

Καὶ δὲν εἶχε πολὺ ἄδικο

Ἄλλὰ γιὰ νὰ **πλασάρουν** τὸν τουρισμὸ τοὺς (ἀφοῦ βέβαια ἐξοπλισθοῦν πρώτα τουριστικῶς, στολίσουν στὴν ἐντέλεια τὰ σαλόνια τοὺς, στρώσουν τὰ χαλιά καὶ βάλουν φρέσκα λουλούδια στὰ ἀνθοδοχεῖα) θὰ πρέπει νὰ κάμουν καὶ τὴ **διαφήμισή τοὺς** γιὰ νὰ ἐξάρουν τὰ ὅσα προσφέρουν στοὺς ξένους.

Ἡ τουριστικὴ διαφήμιση εἶνε ἡ βιτρίνα μιᾶς χώρας. Εἶνε ἓνας προβολεὺς, ποὺ λαμπροφωτίζει τὶς ὀμορφιές της.

Ἔτσι τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια ὁ διαφημιστικὸς ὄργανισμὸς καὶ συναγωνισμὸς μεταξὺ τῶν τουριστικῶν χωρῶν ἔφθασε σὲ πρωτοφανῆ ὕψη καὶ ἀπίστευτες δαπάνες ἄλλα καὶ σὲ ἀστρονομικοὺς ἀριθμοὺς εἰσαγωγῆς τουριστικοῦ συναλλάγματος.

Πολύχρωμα εἰκονογραφημένα διαφημιστικὰ ἔντυπα, ἀκόμα καὶ τῆς πιὸ ἀπομακρυσμένης ζούγκλας τῆς Ἀφρικῆς—ἀληθινοὶ ἔντυποι . . . πειρασμοὶ—πλημμυρίζουν ὀλοένα ὄλον τὸν κόσμον.

Πολυτελῆ τουριστικὰ λευκώματα μὲ ἔγχρωμες φωτογραφίες προσφέρονται σὲ μυριάδες ἀντίτυπα. Ὁραῖες τουριστικὲς ἔγχρωμες ταινίες προβάλλονται σ' ὄλους τοὺς κινηματογράφους. Ὁ ξένος τύπος ἀφιερώνει τὶς περισσότερες σελίδες τοῦ στίς τουριστικὲς ρεκλάμες διαφόρων χωρῶν.

Καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἄμηση—τῶν ἐπὶ πληρωμῇ διαφημίσεων—οἱ πιὸ πολλὲς χῶρες ἐφαρμόζουν καὶ τὴν ἄλλη, τὴν ἔμμεση ρεκλάμα—τὴν promotion καὶ Public Relations—ποὺ ἀποδίδει ἴσως περισσότερα καὶ ἀπὸ τὴ πρώτη.

Ἡ ἔμμεση τουριστικὴ διαφήμιση γίνεται μὲ τὴ δημοσίευση σὲ μεγάλῃς κυκλοφορίας φύλλα εἰδικῶν ἀρθρῶν ἐκλεκτῶν συνεργατῶν γιὰ θέματα κάθε ἄλλο παρὰ τουριστικά, ἀλλὰ ἐνδιαφέροντα, ποὺ ἀνάμεσα στίς γραμμές

τους, έντεχνα, αναφέρεται, έστω και με λίγες λέξεις, μιὰ χώρα και κάτι από τὰ περίεργα αξιοθέατά της, ή τὰ έθιμά της.

‘Ο άναγνώστης τών άρθρων αυτών, χωρίς να καταλαβαίνει, λέφτει στην παγίδα και σημειώνει τη χώρα αυτή για να ζητήσει με πρώτη ευκαιρία περισσότερες τουριστικές πληροφορίες.

Έμμεση διαφήμιση γίνεται κυρίως με την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων τών κατοίκων μιās χώρας με τούς ξένους που τήν επισκέπτονται : ‘Η παροχή χρησίμων τουριστικών πληροφοριών, ή προθυμία έξυπνότητάς των, τὸ φιλικὸ χαμόγελο τών τελωνειακῶν, τών αστυνομικῶν, τών ξεναγῶν, τών ξενοδόχων και ὄλων που έρχονται σὲ άμηση έπαφή με τούς φιλοξενουμένους.

Τὸ χαμόγελο κατά τήν ύποδοχή των σκλαβώνει τούς ξένους. Και όταν επιστρέφουν στίς πατρίδες των, μιλοῦν αδιάκοπα στοὺς φίλους των για τὴν χώρα που επισκέφθηκαν, για τούς φιλόξενους κατοίκους της, και τῆς κάνουν —χωρίς να τὸ καταλάβουν— τήν καλύτερη τουριστικὴ προπαγάνδα.

Και οἱ ξεναγοὶ μας μπορούν να κάμουν τήν καλύτερη έμμεση διαφήμιση στοὺς ξένους μας. Γιατί οἱ ξεναγοὶ αποτελοῦν τὴ ζωντανὴ γέφυρα που συνδέει μιὰ χώρα με τούς περιηγητές.

Και βέβαια, σήμερα οἱ πιὸ πολλοὶ ξένοι δὲ θὰ ρωτήσουν μόνο για τίς αρχαίες κολώνες και τὰ βυζαντινὰ ψηφιδωτά. Θα τούς ζητήσουν πληροφορίες και για πολλά άλλα :

Για τήν Παλιὰ ‘Αθήνα και τίς παραδόσεις και τούς θρύλους της. Για τίς καλλιτεχνικὲς ἐκθέσεις. Τίς συμφωνικὲς συναυλίες. Τήν ‘Ελλην. μουσικὴ και χορούς. Τὰ σπορ στήν ‘Ελλάδα. Για τὰ ἐθνικά μας προϊόντα. Για τὰ κρασιά μας και τίς ποικιλίες και πηγές τους. Τήν ονομαστὴ ἑλλην. κουζίνα. Τὰ λαματικά και ἐπιτραπέζια ἐμφιαλωμένα νερά μας. Τήν πλούσια λαϊκὴ μας τέχνη. Τὰ τοπικὰ πανηγύρια και τίς μεγάλες γιορτές. Τὸ κυνήγι και τὸ ψάρεμα στήν ‘Ελλάδα. Τίς ἀτέλειωτες ποικιλίες τών ἀγριολουλουδων μας στίς ρεματιές και στοὺς κάμπους και τόσα ἄκόμα.

Γι’ αὐτὸ οἱ ξεναγοὶ μας και οἱ σπουδαστές θὰ πρέπει να ενδιαφεροῦν και να τὰ μάθουν καλά ὅλ’ αὐτά, ὥστε να εἶναι πάντα σὲ θέση να δώσουν τίς σχετικὲς και σωστὲς πληροφορίες, ὥστε να προκαλέσουν τὸ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον τών ξένων μας για ὅλες τίς ‘Ελληνικὲς ἀξίες και ‘Ελληνικὲς ὁμορφιές.

Οἱ παλαιότεροι ξεναγοὶ μας—και μορῶ να τὸ διαπιστώσω ἐγώ, που ἔχω τὴ μεγάλη τιμὴ να ὑπηρετῶ τὸν τουρισμὸ μας ἀπὸ τὸν καιρὸ που οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ σᾶς τούς σπουδαστές δὲν εἶχατε ἄκόμα γεννηθεῖ —ἐδῶ και 26 ὀλόκληρα χρόνια—και που πιστεύω ἀκράδαντα πάντα στή μεγάλη ἐθνικὴ ἀποστολὴ τοῦ τουρισμοῦ, μορῶ, λέγω, να διαπιστώσω πὼς οἱ παλαιότεροι ξεναγοὶ μας, ἂν και δὲν εἶχαν τότε εἰδικὴ σχολή, ἐν τούτοις με τὸ ζήλο τους εἶχαν ἀποδώσει ἀρκετὰ και συνέβαλαν σημαντικὰ στήν αὔξηση τοῦ τουριστικοῦ ρεύματος πρὸς τήν ‘Ελλάδα.

‘Απὸ τούς νέους ὅμως ξεναγοὺς και τίς πολλὲς κοπέλλες που διάλεξαν τὸ ἔξαιρητικὸ αὐτὸ ἐπάγγελμα—που εἶναι πιὸ πολὺ ἀποστολὴ πολιτισμοῦ—περιμένουμε πολὺ μεγαλύτερη ἀπόδοση.

Ἐμμεση διαφήμιση, καὶ μεγάλο τουριστικὸ ἔργο κάνουν ἐπίσης τὰ σωματεῖα περιηγήσεων καὶ ἐκδρομισμοῦ μετὰ τὴν ἀξιόλογη δράση τους. Γιατὶ κατὰ τὶς ἐκδρομὰς ποὺ ὀργανώνουν στὰ χωριά οἱ φυσιολατρικὲς ὀργανώσεις τῶν μεγάλων πόλεων—ἀλλὰ καὶ ὅλοι ὅσοι κάνουν ἐκδρομὰς στὴν ὑπαιθρο—βρίσκουν τὴν εὐκαιρία νὰ κουβεντιάσουν φιλικὰ μετὰ τοὺς χωρικοὺς, νὰ τοὺς περιγράψουν τὶς ἀνάσεις ποὺ προσφέρουν στοὺς ξένους τὰ χωριά τῆς Ἑλβετίας ἢ ἄλλων χωρῶν προηγημένων τουριστικῶς ποὺ ἐπεσκέφθησαν, καὶ νὰ τοὺς παρακινήσουν—χωρὶς βέβαια νὰ τοὺς θίξουν—νὰ κάμουν κι αὐτοὶ

Ἀπὸ τὸν φωτογραφικὸν διαγωνισμὸν τῶν σπουδαστῶν τῆς Σχολῆς.
Ὁ ποταμὸς Λάδων.

τὰ ἴδια καὶ νὰ παρέχουν στοὺς ξένους κάθε δυνατὴ πληροφορία καὶ ἐξυπηρέτηση καὶ ἀνεση κατὰ τὴ σύντομη διαμονὴν στὰ χωριά τους.

Δὲν θὰ τέλειωνα ποτὲ ἂν ἀνέφερα στὴν ὀμιλίᾳ μου αὐτὴ ἔστω καὶ τὶς μισὲς ἀπὸ τὶς πλεονέκτημα ἑνδιαφέρουσες ἑμμεσες τουριστικὲς διαφημίσεις.

Γι' αὐτὸ θὰ καταλήξω μόνο μετὰ τὴν τελευταία, ποὺ θὰ ἔπρεπε, ἴσως, νὰ προηγηθεῖ τῶν ἄλλων.

Τὴ διαφήμιση ποὺ κάνει σὲ κάθε ξένο *ἢ καθαρὴ καὶ εὐπρόσωπη ἐμφάνιση τῶν κοινόχρηστων χώρων* :

Ἐκεῖ βλέπει κανεὶς ἀμέσως *τὸ ὕψος τοῦ πολιτισμοῦ* ἑνὸς τόπου.

Καὶ οἱ χώρες—πολὺ λίγες σήμερον στὴν Εὐρώπῃ—ποὺ ὑστεροῦν ἀκόμα στὸ σπουδαιότατο αὐτὸ σημεῖο, στὸ ὁποῖο δίνει ἰδιαίτερη σημασία ὁ κάθε πολιτισμένος ἄνθρωπος—καταβάλλουν ὑπεράνθρωπες προσπάθειες, διοργανώνουν ἐκστρατείες καὶ ἀγῶνες συνεχεῖς, γιὰ νὰ θεραπεύσουν τὸ μεγάλο κακό. Καὶ δὲν σταματοῦν ἂν δὲν τὸ ἐπιτύχουν, ὄχι μονάχα στὰ ξενοδοχεῖα, ἐστιατόρια καὶ κέντρα ἀλλὰ καὶ στὸ πλεονέκτημα χωριό. Στὴ ριζικὴ θεραπεία αὐτοῦ τοῦ μεγάλου κακοῦ, ποὺ δυσφημίζει κατὰ τὸν πλεονέκτημα

τρόπο τῆ χώρα μας—ὄπως καὶ τοῦ ἄλλου μεγαλύτερου ἀκόμη κακοῦ «ἐθίμου», τοῦ ἐπιδεικτικοῦ φτυσίματος στοὺς δρόμους καὶ παντοῦ—μποροῦν ἀξιόλογα νὰ συμβάλουν οἱ σπουδαστὲς καὶ οἱ ξεναγοὶ μας, μὲ τὶς ἐπίμονες συστάσεις καὶ τὴν κατάλληλη προπαγάνδα στὰ λαϊκὰ κυρίως στρώματα.

Προτοῦ νὰ προχωρήσω στὴ διαφήμιση ποὺ κάνουν σήμερα οἱ ξένες χώρες καὶ στὴ διαφήμιση τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ, θὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἱκανοποιήσω μιὰν ἀδυναμία μου—τὴν ἀδυναμία μου γιὰ τὴν ἱστορία—καὶ νὰ κάμω μιὰ σύντομη ἀναδρομὴ στ' ἀρχαῖα καὶ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια, τότε ποὺ ξεκίνησε ἡ τουριστικὴ διαφήμιση. Γιατὶ βέβαια δὲν εἶναι κάτι καινούργιο.

Τὸ λαμπρὸ πυρὸς τῆς διαφήμισης γύρω ἀπὸ τὴν περιήγησι, ποὺ καταναγάζει τὶς ἱστορικὲς πολιτεῖες μιᾶς χώρας καὶ τὶς κάνει πῶς ἐπιθυμητὲς στοὺς πολλοὺς γιὰ ταξίδια ἀναψυχῆς, τὸν πρωτάναιψε ὁ μεγάλος Ὀμηρος.

Ὅταν ἕνας Ἕλληνας βρεθεῖ στὸ ἐξωτερικὸ μεταξὺ μορφωμένων ξένων, θὰ τοὺς ἀκούσει σχεδὸν πάντα νὰ τοῦ ἀπαγγέλλουν μὲ συγκίνηση τὸ στίχο :
« Ἄνδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα πολύτροπον ὃς πολλὰ πλάγχθη » . . τῆς Ὀδύσσειας, καὶ νὰ τοῦ ἐκφράζουν τὴ φλογερὴ ἐπιθυμία τους νὰ ταξιδέψουν στὴν Ἑλλάδα, ποὺ ἀγάπησαν νέοι ἀκόμα, ὅταν σπούδαζαν, ἀπὸ τὶς ὁμηρικὲς περιγραφές.

Ὁ Πausanias ὅμως ἦταν ἀργότερα ὁ πρωτοπόρος τῆς καθαυτὸ τουριστικῆς διαφήμισης τῆς Ἑλλάδος.

Ὅσοι αἰῶνες κι ἂν περάσουν ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἔγραψε τὸ ὀγκῶδες ἔργο του, τὴν Ἑλληνικὴ Περιήγησι, οἱ σελίδες τοῦ Pausanias θ' ἀποτελοῦν πάντα τὴν πῶς ἐντυπωσιακὴ, τὴν πῶς ζωντανὴ καὶ προσελκυστικὴ τουριστικὴ διαφήμιση τῆς χώρας μας.

Ἄλλοι ξεχωριστοὶ διαφημιστὲς τῆς Ἑλλάδος ἦσαν, μὲ τὰ συγγράμματά τους, ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Πτολεμαῖος, ὁ Στράβων.

Ἡ Ἀρχαία Ἑλλὰς ἦταν ἡ πρώτη πολιτισμένη χώρα τοῦ κόσμου ποὺ διοργάνωσε κατὰ τὸν τελειότερο τρόπο τὴν τουριστικὴ της προπαγάνδα.

Ἐστελνε τότε πολλοὺς δημόσιους κήρυκες στὶς ἄλλες χώρες, νὰ διαλαλήσουν τὶς λαμπρὲς γιορτὲς της : Τὰ Παναθηναῖα, τὰ Διονύσια, στὴν Ἀθήνα, τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες. Τὰ θρησκευτικὰ μεγάλα πανηγύρια καὶ τὶς θεατρικὲς παραστάσεις στὴ Δῆλο, στοὺς Δελφούς, στὴν Ἐπίδαυρο, στὴν Κόρινθο καὶ ἄλλοι.

Καὶ πλήθη περιηγητῶν-προσκυνητῶν ξεκινούσαν τότε ἀπὸ τὶς μακρινὲς πολιτεῖες τους, γιὰ νὰ χαροῦνε τὴν ἑλληνικὴ φιλοξενία ποὺ συμβόλιζε—πολὺ σοφά—ὁ Ξένιος Ζεὺς, καὶ νὰ παραστοῦν στὶς γιορτὲς, στὶς παραστάσεις καὶ στοὺς ἀγῶνες τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ αἰῶνες ποὺ ἀκολούθησαν τὸν ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ πολιτισμὸ δὲν ἄφησαν κανένα ἄξιο λόγου ἔργο τουριστικῆς διαφήμισης.

Οἱ Βυζαντινοὶ μας πρόγονοι, μὲ τὴν προσήλωσή τους νὰ θεμελιώσουν τὴ Χριστιανικὴ θρησκεία, ἀγνόησαν σχεδὸν τὴν περιγραφικὴ ἔξαρχη τοῦ τοπίου στὰ συγγράμματά τους.

Στοὺς σκοτεινοὺς πάλι αἰῶνες τῆς σκλαβιάς τῶν Ἑλλήνων φώτιζαν,

κατὰ περιόδους, τὸν πολιτισμένο κόσμον, μὲ τὶς τουριστικὰς περιγραφὰς τοῦς γιὰ τὶς ἑλληνικὰς ὁμορφίαις καὶ πῶς πολὺ γιὰ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς μας θησαυροὺς, μεγάλοι φιλέλληνες περιηγητὲς, ὅπως ὁ Βελέρ, ὁ Ντάντλεϋ, ὁ Μπάμπεκ, ὁ Σπὸν καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Τὰ χρόνια τοῦ μεγάλου ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία μας, τρεῖς ἦσαν οἱ πῶς σπουδαῖοι διαφημιστὲς τοῦ ἑλληνικοῦ τουρισμοῦ : Ὁ Λόρδος Βύρων, ὁ Ρενὰν καὶ ὁ Σατωμπριάν, μὲ τὰ ποιητικὰ καὶ περιγραφικὰ ἔργα τοῦς.

Τὴν πῶς μεγάλη ὄμως ἀκόμα διαφήμιση γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἔκαμαν οἱ δοξασμένοι Ἀγωνιστὲς τοῦ 1821.

Ἐκεῖνοι ἦταν πῶς δημιούργησαν — ὅπως καὶ οἱ ἀντάξιοι ἀπόγονοὶ τοῦς τῆς Πίνδου στὰ 1940 — τὸ μεγαλύτερο φιλελληνικὸ ρεῦμα στὸν ἔξω κόσμον καὶ προκάλεσαν σ' ὅλους τὴν ἐπιθυμία νὰ ταξιδέψουν στὴν Ἑλλάδα.

Ἡ τουριστικὴ κίνηση στὴν Εὐρώπη ἄρχισε ν' ἀναπτύσσεται ὕστερα ἀπὸ τὸ 1840, καὶ αὐτὸ γιὰ δυὸ λόγους :

Πρῶτα, γιὰτὶ χάρις στὴν ἀνάπτυξη τῶν ἀτμοκινήτων συγκοινωνιῶν, τὰ ταξίδια γινόντουσαν πῶς εὐκόλα, πῶς γρήγορα.

Καὶ ὕστερα, γιὰτὶ ἡ Εὐρώπη στὰ χρόνια ἐκεῖνα ζοῦσε πῶς εἰρηνικὰ καὶ εἶχε μιὰν οἰκονομικὴ ἀνεση πῶς ἐπέτρεπε καὶ ἔξοδα γιὰ ταξίδια ἀναψυχῆς.

Οἱ πρῶτοι πῶς ἀκολούθησαν, μετὰ ἀπὸ δέκα ὀκτὼ αἰῶνες, τὸ ἀθάνατο τουριστικὸ περιγραφικὸ ἔργο τοῦ Πανσανία καὶ διαφήμισαν πολλὰς χώρες, καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἦσαν οἱ μεγάλοι φίλοι τῶν ταξιδιῶν, ὅπως ὁ γάλλος Ντὲ Ζοάν, ὁ ἄγγλος Μούρεϋ καὶ ὁ γερμανὸς Μπέντεκερ, μὲ τοὺς **«ταξιδιωτικούς δὴγηγους»** πῶς κυκλοφόρησαν γιὰ πρῶτη φορὰ ἐδῶ καὶ ἐνενηντὰ χρόνια.

Καὶ τώρα κλείνομε τὴν ἀναδρομὴ αὐτὴ στὰ παλιὰ, γιὰ νὰ περάσουμε στὰ πῶς ἐνδιαφέροντα : τὰ σημερινά.

Ἡ διενέργεια ἀμεσης καὶ ἔμμεσης τουριστικῆς διαφήμισης ἀποδίδει, ὅς γνωστόν, πολλαπλάσια στὴν ἐθνικὴ οἰκονομία τῶν τουριστικῶν χωρῶν.

Παράδειγμα ἡ Ἰταλία, πῶς σήμερα εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς εὐρωπαϊκὰς χώρες πῶς τὴν ἐπισκέπτονται πολλὰ ἑκατομμύρια περιηγητῶν τὸ χρόνο — στὰ 1954 ἦταν 9.000.000 — καὶ τῆς ἀφήνουν σὲ συνάλλαγμα κολοσσιαῖα ποσά.

Τελευταῖα μοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ταξιδέψω στὴ Ρώμη καὶ νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν ἐπίσημον ἰταλικὸν τουρισμό.

Οἱ δυναμικὰς προσωπικότητες πῶς τὸν διευθύνουν, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τουρισμοῦ Κόντε ντὶ Ρωμάνι καὶ ὁ Γεν. Διευθυντὴς κ. Ντὲ Σέξαρε, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ τουριστικοὶ ὑπάλληλοι, μεγάλης μόρφωσης καὶ πείρας εἰς τὰ τουριστικὰ θέλησαν τότε μὲ ἐξαιρετικὴ προθυμία νὰ μοῦ ἐπιδείξουν — λόγῳ τῆς ιδιότητός μου στὸν Ἑλληνικὸν Τουρισμό — ὅλα τὰ γραφεῖα τοῦς καὶ ὅλες τὶς τεχνικὰς ἐγκαταστάσεις τοῦς, πῶς ἀληθινὰ τὶς θαύμασα.

Εἶδα μεγάλα ἀτελιὰ ὅπου οἱ πῶς διακεκριμένοι ζωγράφοι σχεδίαζαν τὰ νέα τουριστικὰ ἐντυπα. Ἐργαστήρια ἀνατύπωσης φωτογραφικῶν εἰκόνων, στυντιο τουριστικῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν καὶ τηλεοράσης.

Συνεργεία ειδικῆς συσκευασίας καὶ ταχύτατης ἀποστολῆς τῶν μυριάδων δεμάτων ἐντύπων σὲ ὅλα τὰ κράτη. Μεγάλους φωτεινοὺς χάρτες στὸ χόλ, ποὺ σημειῶναν μὲ διάφορα μικρὰ φῶτα τὶς χώρες ὅλου τοῦ κόσμου καὶ τὶς πόλεις τῶν ὅπου διεξάγεται ἀνάλογη τουριστικὴ προπαγάνδα.

Εἶδα πολυτελέστατο διάκοσμο, γραφεῖα τουριστικῶν πληροφοριῶν μὲ τὸ ἐξαιρετικῆς τουριστικῆς μόρφωσης, γλωσσομαθές, μὲ ἀψογή ἐμφάνιση καὶ προθυμότητα προσωπικό. Μεγάλα γραφεῖα συντονισμοῦ τῶν ἐπαρχιακῶν τουριστικῶν ὀργανισμῶν τῆς Ἰταλίας, ποὺ ὁ καθένας τοὺς ἐκδίδει δικὰ του τουριστικὰ ἔντυπα, διαθέτει δικό του προϋπολογισμό καὶ σημειῶνει ἀξιόλογη γενικὰ δράση.

Παρόμοιες στὴν ἐντέλεια ὀργανωμένες διαφημιστικὲς ὑπηρεσίαι εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ἰδῶ καὶ στὰ κεντρικὰ γραφεῖα τοῦ τουρισμοῦ τῆς Γαλλίας, τοῦ Βελγίου, τῆς Ἑλβετίας καὶ ἄλλων προηγμένων τουριστικῶς χωρῶν.

Ἡ «βιομηχανία τῶν ξένων», στὸ κεφάλαιο τῆς διαφήμισης, ἔχει ἀναπτυχθεῖ τελευταῖα ὅσον ποτὲ ἄλλοτε. Στὰ τεχνικὰ ἐργαστήρια κάθε λογῆς καὶ στὰ ἄδυνα τῶν τουριστικῶν ὀργανισμῶν, ὅπου προετοιμάζονται μὲ αἰσθητικὴ, ἀπὸ ἐπιτελεῖα τῶν καλυτέρων ἐιδικῶν, τὰ διάφορα ἔντυπα τουριστικὰ... **δολώματα**, τὰ πλήθη τῶν καλλιτεχνῶν, συγγραφέων καὶ διάφορων ἄλλων τεχνικῶν δούλευαν μὲ ἐξαιρετικὸ ζήλο καὶ ἀφοσίωση γιὰ νὰ δημιουργήσουν καινούργιαι ἐντυπωσιακὲς καὶ ἐλκυστικὲς διαφημίσεις, ποὺ θ' ἀντικαταστήσουν τὶς παλιές. Ἐνας ὀργανισμὸς ἐργασίας παντοῦ. Ἀντάλλαγή σκέψεων γιὰ νέαι διαφημιστικὲς κατευθύνσεις. Στροφή τῆς διαφήμισης σὲ ἄλλα κοινωνικὰ στρώματα ξένων. Καινούργιαι πολύχρωμες ἀφφίς τουριστικῶν σχεδίων «ἂ λὰ Πिकासό». Καινούργια πρωτότυπα σχήματα γιὰ φυλλάδια. Ἄλλαι μὸδες συστημάτων ἐκτύπωσης. Αὐξήση ἀκόμη μεγαλύτερη τῶν ἀντιτύπων ὀρισμένων ἐκδόσεων. Ἀντιπαραβολὴ τῶν διαφημιστικῶν ἐκδόσεων τῶν ἄλλων τουριστικῶν χωρῶν μὲ τὶς δικές τοὺς, ὥστε νὰ μὴ μοιάζουν καὶ νὰ γίνουν πρὸ ἐλκυστικῆς. Ἐξαίρεση νέων τουριστικῶν τόπων. Παροχὴ νέων διευκολύνσεων καὶ ἐκπτώσεων σὲ ὀρισμένες περιόδους τοῦ ἔτους. Ὄργανωση καὶ εἰδικὴ προπαγάνδα τῶν τοπικῶν φεστιβάλ, καὶ ἀκόμα χίλιαι δυὸ ἄλλαι πρωτότυπαι διαφημίσεις ποὺ θ' ἀποδώσουν ἀκόμα περισσότερο.

Καὶ ὁ μέγας αὐτὸς διαφημιστικὸς συναγωνισμὸς συνεχίζεται ὁλοένα καὶ ξεπερνᾷ κάθε πρόβλεψη καὶ κάθε δαπάνη.

Ἀφοῦ ἀναφέραμε τὴ λέξη δαπάνη θὰ μπορούσαμε νὰ σᾶς δώσωμε καὶ μερικὸς πίνακες τῶν ποσῶν ποὺ διαθέτουν γιὰ τὴν τουριστικὴ τοὺς διαφήμιση διάφοροι χώρες.

Ἀλλὰ οὔτε ὁ χρόνος μᾶς τὸ ἐπιτρέπει οὔτε καὶ οἱ πίνακες ποὺ κυκλοφοροῦν εἶναι πάντα ἀκριβεῖς. Γι' αὐτὸ ἀρκεῖ νὰ σημειωθεῖ πῶς τὰ τουριστικὰ κράτη δαπανοῦν, συνήθως, γιὰ τὴ διαφήμισή τοὺς ἀπὸ 1 ἕως 2 τοῖς ἑκατὸν ἀπὸ τὸ τουριστικὸ συνάλλαγμα ποὺ εἰσπράττουν. Καὶ δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὸ ὑπολογίσει κανεὶς ἀφοῦ συμβουλευθεῖ τοὺς πίνακες τοῦ εἰσαγόμενου συναλλάγματος. Ὅμως, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσωμε τὴν περιέργειά σας, σᾶς πληροφοροῦμε ὅτι ἡ Γαλλία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἑλβετία, ἡ Ἀγγλία,

δαπανοῦν —σύμφωνα μὲ τὶς πρὸ τελευταῖες, πάντως ὅμως ἀνεξακρίβωτες στατιστικὲς— ποσὰ γύρω ἀπὸ τὰ ἑκατὸ ἑκατομμύρια δολλάρια τὸ χρόνο γιὰ τὴν τουριστικὴ τους διαφήμιση.

Ἐνάλογα μὲ τὸ διαφημιστικὸ ὄργανο τῶν ἄλλων χωρῶν καὶ ἀνάλογα ἐπίσης **πρὸς τὶς πιστώσεις ποὺ διαθέτει καὶ τὶς ἀνέσεις καὶ δυνατότητες σὲ του-**

ριστικὲς κλίμακες ποὺ μπορεῖ νὰ προσφέρει, κινεῖται πάντοτε, καὶ πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸ 1953, καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Τουρισμὸς.

Γιατί, βέβαια, θὰ ἔφερε τὸ ἀντίθετο ἀποτέλεσμα καὶ θὰ κατέληγε ἰσὲς δυσφήμιση ἂν, μὲ τὴν δυσανάλογη μεγάλη διαφήμισή της, μὴ ἴχῃ ἄρα προσκαλοῦσε

ἑκατομμύρια ξένων καὶ τοὺς ἄφηνε, ὅταν ἔφθιναν, χωρὶς δομῆματα ἔξω ἀπὸ τὰ ὑπερπλήρη ξενοδοχεῖα της.

Γιὰ πρώτη φορά, τὰ δύο αὐτὰ χρόνια, ὁ Ἑλληνικὸς Τουρισμὸς τυπώνει καὶ κυκλοφορεῖ δεκάδες διαφόρων εἰκονογραφημένων ἐκδόσεων γιὰ

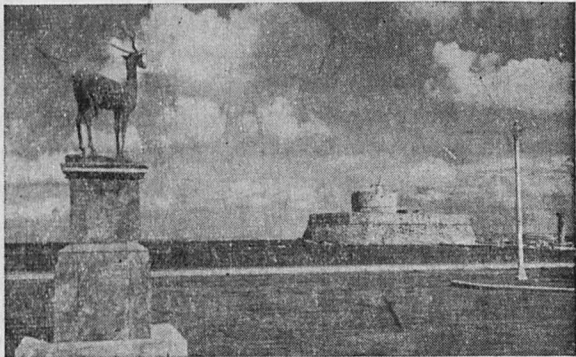

Μινωικὴ τοιχογραφία

στὰ 1929 - 30 — ἓνα μόνο φυλλάδιο σὲ 20.000 ἀντίτυπα.

Ἡ Κυβέρνηση, στὶς μεγάλες γραμμὲς τοῦ προγράμματός της, τοποθέτησε τὴν τουριστικὴ προαγωγή τοῦ τόπου σὲ μιὰν ἀπὸ τὶς πρῶτες θέσεις.

Καὶ στὰ ἀξιόλογα ὀδικὰ, ξενοδοχειακὰ καὶ ἄλλα τουριστικὰ ἔργα τῆς τελευταίας αὐτῆς περιόδου, στὴ συστηματικὴ διαφήμιση ἄλλα καὶ στὴν ἀναπροσαρμογὴ τῆς τιμῆς τῆς δραχμῆς ποὺ ἔκαμε —ὡς γνωστόν— τὴν Ἑλλά-

Ἄποψις τῆς Ρόδου

ὄλους σχεδὸν τοὺς τουριστικοὺς τόπους τῆς χώρας, σὲ ποσότητες ποὺ ἔφθασαν τελευταῖα τὶς 300.000 ἀντιτύπων γιὰ κάθε διαφημιστικὸ φυλλάδιο, ἐνῶ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐτύπωνε τέσσερα - πέντε μόνο φυλλάδια τὸ χρόνο, ἀπὸ 50.000 ἀντίτυπα τὸ καθένα, καὶ κατὰ τὸν πρῶτο χρόνο τῆς Ἰδρυσης—

δα μιὰ ἀπὸ τὶς πρὸ φτηνῆς χῶρες τοῦ κόσμου γιὰ τοὺς περιηγητές, ὀφείλεται καὶ ἡ σημαντικὴ αὐξηση ἀφίξης ξένων περιηγητῶν κατὰ τὸ 1954 καὶ ἡ αὐξηση τοῦ τουριστικοῦ συναλλάγματος τῆς χώρας μας εἰς 30.000.000 δολλάρια.

Ὁ ἑλληνικὸς τουρισμὸς ἔχει νὰ ἐπιτελέσει ἀκόμη, παράλληλα μὲ τὰ ἄλλα τεχνικὰ ἔργα, καὶ ἓνα δοκιμῶδες διαφημιστικὸ ἔργο, γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ Κυβέρνηση διαθέτει πιστώσεις κατὰ πολὺ μεγαλύτερες ἀπὸ τὰ προηγούμενα ἔτη.

Στὸ πρόγραμμά του αὐτό, ποὺ καταρτίζεται κατόπιν συστηματικῆς μελέτης καὶ βάσει πάντοτε, ἐπαναλαμβανῶν, τῶν ἐκάστοτε τουριστικῶν δυνατοτήτων τῶν χώρας, προβλέπεται ἡ διενέργεια ἄμεσης καὶ ἔμμεσης διαφήμισης. Ἐπίσης περιλαμβάνονται σ' αὐτὸ ὅλα τὰ συγχρονισμένα διαφημιστικὰ μέσα καὶ οἱ πλέον ἀποδοτικοὶ τρόποι διαφήμισης.

Στὸν καταρτισμὸ τοῦ ὅλου διαφημιστικοῦ προγράμματος ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία τοῦ τουρισμοῦ μας καταβάλλεται ἐπίσης κάθε προσπάθεια ὥστε νὰ ἐπιτευχθοῦν τὰ περισσότερα, καὶ τὰ τελειότερα, χωρὶς νὰ γίνεται ἔστω καὶ ἡ παραμικρὴ σπατάλη στὰ διατιθέμενα (μὲ τόσες θυσίες ἄλλωστε) κονδύλια γιὰ τὴν προπαγάνδα τοῦ τουρισμοῦ.

Ὁ ἑλληνικὸς Τουρισμὸς ἐφαρμόζει πάντοτε στὶς ἐκδόσεις του τὴν ὑπέροχη γραμμὴ τοῦ δωρικοῦ ρυθμοῦ. Ἀποφεύγει τὶς «διακοσμητικὰς τοῦρτες», ὅπως ἔλεγε κάποτε ὁ ἀείμνηστος ὑπουργὸς Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ὁ Θεολόγος Νικολοῦδης.

Ἄλλὰ, συγχρόνως, ἀκολουθεῖ καὶ τὶς νέες κατευθύνσεις τῶν ἐκδόσεων τῶν ἄλλων χωρῶν, ὥστε τὰ ἔντυπά του, ὅταν βρεθοῦν ἀνάμικτα μὲ τὰ ἔντυπα ἄλλων κρατῶν, νὰ μὴν ὑστεροῦν καθόλου, καὶ μάλιστα νὰ ξεχωρίζουν σὲ αἰσθητικὴ ἐμφάνιση, σὲ πρωτοτυπία καὶ περιεχόμενα, ὅπως τὸ ὁμολογοῦν μὲ θερμὰ ἔγγραφα τῶν πολλοῦ ξένοι εἰδικοί.

Γιὰ νὰ ἐξασφαλίσαι ὅσον τὸ δυνατόν ὠραιότερες ἐκδόσεις, ὁ Τουρισμὸς μας συμβουλευέται καὶ μιὰ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ Καθηγητὲς τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν, διακεκριμένους αἰσθητικούς καὶ προσωπικότητες ποὺ ἔχουν εἰδικὴ πείρα στὴν τουριστικὴ προπαγάνδα.

Ἐνα τουριστικὸ ἔντυπο τῆς Ἑλλάδος, πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ ἔχει κάτι ἀπὸ τὴ θάλπωρὴ τοῦ Μεσογειακοῦ Ἥλιου. Κάτι ἀπὸ τὸν καταγάλανο οὐρανὸ μας. Κάτι ἀπὸ τὸ ἄρωμα τοῦ θυμαριοῦ, ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πνεῦμα, ὥστε νὰ προσελκύει ἀμέσως τὸ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τῶν ξένων ποὺ τὸ ξεφυλλίζουν.

Γιὰ τὴ σύνθεση τῶν διαφόρων νέων διαφημιστικῶν ἐκδόσεών της, τοῦ 1955, ἡ Ὑπηρεσία Τουρισμοῦ συνεργάζεται πάντα μὲ τοὺς καλύτερους εἰδικούς γιὰ τουριστικὰ φυλλάδια ζωγράφους μας, ξεχωριστοὺς καλλιτέχνες φωτογράφους, τοὺς πρὸ γνωστοὺς λογοτέχνες, χαρτογράφους, μεταφραστὲς, καὶ ἀναθέτει τὶς ἐκδόσεις της στὰ πρὸ συγχρονισμένα ἐργοστάσια γραφικῶν τεχνῶν, ποὺ ἀμιλλῶνται τὰ καλύτερα τῆς Εὐρώπης σὲ νεώτατες ἐγκαταστάσεις.

Στὸ ἐφετεινὸ πρόγραμμα ἐκδόσεών του ὁ ἑλληνικὸς Τουρισμὸς, ἐκτὸς

τῶν εἴκοσι διαφορῶν φυλλαδίων του, χαρτῶν, ἀφφίς κλπ. πού ἐκδίδοντα⁴ στήν Ἀγγλική, Γαλλική, Γερμανική, καί ὀρισμένα στήν ἀραβική καί πρώτη φορὰ στή Σουηδική γλῶσσα, ἐκνκλοφόρησε τελευταῖα καί ἐννέα διαφημιστικῆς ἐκδόσεις — σέ τρεῖς ξένες γλῶσσες τήν καθεμίά— γιά τήν ἐντατική διαφήμιση τῶν : 10 Γύρων μὲ πολυτελῆ λεωφορεῖα Ποῦλμαν στὶς κυριότερες ἀρχαιότητες τῆς Ἑλλάδος, τὸ Ναυτικὸ Γύρο μὲ τὴ θαλαμηγὸ «Σεμίραμις» στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου, ἀπὸ τήν ἀνοιξη ὡς τὸ φθινόπωρο, καί κάθε βδομάδα, καί γιά τὸ πρῶτο μεγάλο φεστιβάλ ὀκτῶ παραστάσεων ἀρχαίου δράματος στὸ θέατρο Ἐπιδαύρου ἀπὸ τὸ θίασο τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου τῆς Ἑλλάδος, μὲ τουριστικὴ ὀργάνωσή του ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ Ὅργανισμὸ Τουρισμοῦ καί τήν Ἑλληνικὴ Περιηγητικὴ Λέσχη.

Ἡ ὀργάνωση τῶν 10 Γύρων μὲ λεωφορεῖα καί τοῦ Ναυτικοῦ Γύρου γίνεται ἀπὸ τὸν Ὅργανισμὸ Τουρισμοῦ μὲ τὴ συνεργασία τῶν γραφείων ταξιδίων.

Τὸ πλῆθος τῶν ἐκδόσεων τοῦ τουρισμοῦ μας, τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν τῆ συλλογῆ τῶν καλύτερων τουριστικῶν ἐκδόσεων ξένων χωρῶν τὶς μακέτες τῶν ὑπὸ ἐκτύπωσιν νέων ἐκδόσεων, ἢ Ὑπερσία Διαφημίσεων θέτει εὐχαρίστως στή διάθεση ἐκείνων ἀπὸ σᾶς πού ἐπιθυμοῦν νὰ τὶς ἴδουν καί νὰ τὶς μελετήσουν, στὰ γραφεῖα της.

Καί μὲ τὶς αὐξημένες σὲ ἀριθμὸ καί σὲ ποσότητες ἐκδόσεις του, ὁ Ἑλληνικὸς Τουρισμὸς δὲν πλημμυρίζει βέβαια τὸν κόσμο μὲ ἀντίτυπα τῶν, ἀλλὰ δίνει παντοῦ τὸ παρόν.

Τὰ φυλλάδιά του, οἱ χάρτες, οἱ ἀφφίς, οἱ φωτογραφίες, οἱ τουριστικοὶ ὀδηγοί, βρίσκονται ἀνάμεσα στὰ τουριστικά ... δολώματα τῶν ἄλλων χωρῶν σ' ὅλα τὰ γραφεῖα ταξιδίων, σ' ὅλες τὶς Πρεσβεῖες καί στὰ γραφεῖα Τύπου, σ' ὅλα τὰ Πανεπιστήμια —χάρις καί στὸ πολύτιμο ἐνδιαφέρον γιά τὸν τουρισμὸ μας τῶν ἐλλήνων σπουδαστῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ— καί στέλνονται σὲ μυριάδες ἀντιτύπων σ' ὅλους ὅσοι τὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἰδικές του ἐκδόσεις, ὁ ΕΟΤ κατευθύνει, ἐλέγχει, ἐνισχύει πολλὰς τουριστικῆς ἐκδόσεις τρίτων —ἐσωτερικοῦ καί ἐξωτερικοῦ— ὅπως τελευταῖα τὸ ὀραϊότατο λεύκωμα μὲ τίτλο «Ἑλλάς» τοῦ Γαλλικοῦ Οἴκου ODE, εἰκονογραφημένο μὲ 500 ἔγχρωμες φωτογραφίες, πού διαφημίζει κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο τὴν Ἑλλάδα, τὰ εἰδικὰ τεύχη γιά τὴν Ἑλλάδα τῶν μεγάλων περιοδικῶν «France Illustration», «Holiday», «Réalités», «Revue de voyages», «Atlantis» καί πολλῶν ἄλλων.

Οἱ ἐκδόσεις τοῦ ΕΟΤ ἀποτελοῦν βέβαια ἓνα μόνο σκέλος ἀπὸ τὸ ὅλον πρόγραμμα τῶν διαφημίσεών του.

Οἱ ἄλλες ἐνδιαφέρουσες διαφημίσεις σὲ γενικὲς γραμμὲς εἶναι οἱ ἀκόλουθες :

Ἡ καταχώρηση εἰκονογραφημένων διαφημίσεων στὰ περιοδικὰ καί ἐφημερίδες μεγάλης κυκλοφορίας Εὐρώπης, Ἀμερικῆς, Ἀφρικῆς.

Ἐπεὶ τὸ δισεκατομμύριο —παλαιῶν δραχμῶν— διαθέτει ἐφέτος ὁ ΕΟΤ γιά τὶς διαφημίσεις του αὐτές. Καί ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι μία μόνο

σελίδα στα ειδικά τουριστικά τεύχη των εφημερίδων New York Times και New York Herald — Tribune — που κυκλοφορούν σε **5 εκατομμύρια αντίτυπα**— στοιχίζουν από 2.000 δολάρια ή καθεμιά.

Και δὲν εἶναι νοητὸ στὰ τεύχη αὐτά, πού στις σελίδες τους διαφημίζεται ὁ τουρισμὸς ὅλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου, ἡ Ἑλλάς νὰ λάμπει διὰ τῆς ἀπουσίας της.

Ἐκτὸς τῶν ἀπ' εὐθείας καταχωρήσεων, ὁ EOT διενεργεῖ καὶ πολλὲς ἄλλες διαφημιστικὲς δημοσιεύσεις στὸ ἐξωτερικόν, ἀπὸ κοινοῦ μὲ τις μεγαλύτερες-τουριστικὲς ἐταιρίες τῆς Ἀμερικῆς πού ἐξυπηρετοῦν τὰ ταξίδια πρὸς τὴν Ἑλλάδα, μὲ Σκανδιναυικὲς ἀεροπορικὲς ἐταιρίες καὶ μὲ τις ἐταιρίες τῶν ἑλληνικῶν ὑπερωκεανείων.

Ἀπὸ τὰ λευκώματα τῆς Ὑπηρεσίας Διαφημίσεως μὲ τις χιλιάδες ἀποκομματῶν δημοσιεύσεων — ἀμεσης καὶ ἔμμεσης διαφήμισης — τοῦ ξένου τύπου, μπορεῖτε, ἂν θελήσετε, νὰ πάρετε μιὰ ἰδέα τοῦ ὄγκου τῶν καταχωρήσεων κατὰ τὸ 1953, καὶ ἀκόμα περισσότερο τοῦ 1954, γιὰ τὸν ἑλληνικὸ τουρισμό.

Τὴν προπαγάνδα τοῦ ἐξωτερικοῦ τύπου ἀκολουθεῖ ἡ διαφήμιση διὰ τουριστικῶν φωτογραφιῶν. Ὁ EOT προμηθεύεται κατόπιν ἐπιλογῆς χιλιάδες ἀντιτύπων καλλιτεχνικῶν φωτογραφιῶν τῶν καλύτερων Ἑλλήνων καὶ ξένων ἐρασιτεχνῶν καὶ ἐπαγγελματιῶν φωτογράφων. Καταρτίζει σὲ λευκώματα πλήρεις συλλογὲς φωτογραφιῶν ἀπὸ ὅλα τὰ ἀξιοθέατα τῆς Ἑλλάδος καὶ συνεχῶς ἐφοδιάζει μὲ ἀντίτυπα τὸν ξένο τύπο καὶ τοὺς ξένους συγγραφεῖς γιὰ τὴν εἰκονογράφηση τῶν βιβλίων των γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Συγχρόνως διευκολύνει καὶ κατευθύνει πολλοὺς ξένους κινηματογραφιστὲς γιὰ τὴ λήψη τουριστικῶν ταινιῶν. Τελευταῖα βοήθησε καὶ τὸν ξεχωριστὸ Ἀμερικανὸ κινηματογραφιστὴ ἐγχρόμων ταινιῶν κ. Ray Garner, ὁ ὁποῖος, ἀντὶ μιᾶς ταινίας πού ἐπρόκειτο νὰ γυρίσει, τόσο ἐνθουσιάστηκε μὲ τις ὁμορφιὲς τῆς χώρας μας, τίς ὁποῖες τοῦ ἐπέδειξε ὁ Τουρισμὸς, πού ἐγύρισε πέντε μεγάλες ταινίες : Τὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἑλλάδα, τὴ Βυζαντινὴ, τὰ νησιά μας καὶ ἄλλες, πού θὰ προβληθοῦν σύντομα σὲ χιλιάδες κινηματογράφους στὴν Ἀμερικὴ, στὴν Εὐρώπη καὶ σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ἐκ παραλλήλου ὁ EOT συνεργάζεται καὶ μὲ εἰδικούς ξένους γιὰ τὴν ἀπὸ ραδιοφώνου καὶ τηλεόρασης διαφήμιση.

Ἄλλος τομέας τῆς Ὑπηρεσίας Διαφημίσεως εἶναι ἡ κατόπιν εἰδικῆς παραγγελίας προμήθεια καταλλήλου διακοσμητικοῦ ὑλικοῦ γιὰ τουριστικὲς ἐκθέσεις στὸ ἐξωτερικόν, ὅπως καὶ στὶς βιτρίνες μεγάλων γραφείων ταξιδιῶν διαφόρων χωρῶν.

Τὸ ὑλικὸ αὐτὸ διαλέγεται ἀπὸ τὴν Ὑπηρεσία μὲ τὴν πολύτιμη συνεργασία κυριῶν τοῦ Συμβουλίου τοῦ «Συλλόγου πρὸς διάδοσιν εἰδῶν Ἑλληνικῆς Λαϊκῆς Τέχνης στὸ ἐξωτερικόν», καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τουριστικὲς φωτογραφικὲς εἰκόνες, ἐκμαγεῖα, ἀρχαῖα ἀγγεῖα, κοῦκλες μὲ ἐθνικὲς ἐνδυμασίαις καὶ ἄλλα ἀντιπροσωπευτικὰ εἶδη λαϊκῆς τέχνης, ἑλληνικοῦ τύπου, μικρὲς ψαροπούλες κλπ.

Μία ἄλλη ἀποδοτικὴ διαφήμιση εἶναι οἱ τοιχοκολλήσεις χιλιάδων ἀφ-

φίς τοῦ τουρισμοῦ μας στοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμούς, αεροδρόμια, τελωνεῖα κλπ. τῶν κυριωτέρων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν.

Τῇ διαφήμιση αὐτῇ ἐπιτυγχάνει ὁ Τουρισμὸς ἐπ' ἀμοιβαίότητι μὲ μερικὰ κράτη, καὶ γιὰ ὀρισμένα ἄλλα, ἐπὶ πληρωμῇ.

Ἐκτὸς τῶν ἄνω, πολλὰς ἄλλες ἀκόμα διαφημιστικὰς ἐνέργειαι περιλαμβάνονται στὸ πρόγραμμα τοῦ τουρισμοῦ μας, ποὺ ἴσως δὲν εἶναι γνωστὸ, στίς λεπτομέρειάς του, στοὺς πολλοὺς.

Αὐτὸ ὀφείλεται πρὸ πολὺ στὸν ὄγκο τῆς ἐργασίας τῆς ἀρμοδίας Διευθύνσεως, ποὺ δὲν τῆς ἀφήνει τὸν καιρὸ νὰ κάμει—ὅπως ἴσως θὰ ὀφείλει—

διαφήμιση τῆς διαφήμισης.

Καὶ ἡ ὀργάνωσις τοῦ 12)μέρου αὐτοῦ Σπουδῶν τῆς Τουριστικῆς Βιομηχανίας, ποὺ εἶχε τὴν ἀληθινὰ ἐμπνευσμένη πρωτοβουλία νὰ ὀργανώσῃ ἡ Σχολὴ σας, ἡ ὁποία καὶ μᾶς ἐτίμησε μὲ τὴν πρόσκλησή της νὰ λάβουμε μέρος στῇ σειρᾷ τῶν ὀμιλητῶν, μᾶς ἔδωσε τὴν εὐκαιρία νὰ σᾶς παρουσιάσωμε σὲ σύντομες εἰκόνες τὴ διαφημιστικὴ προσπάθεια τῶν ἄλλων χωρῶν καὶ πρὸ πολὺ τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ τουριστικὰ τεχνικὰ ἔργα, ποὺ ἐπιτελοῦνται ὀλοένα μὲ γοργότατο ρυθμὸ καὶ δημιουργοῦν περισσότερες ἀνέσεις ξενίας, θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν —**ἔχομε τὴν πεποιθήση**— συντόμως ν' αὐξήσωμε τὴ διαφημιστικὴν μας προπαγάνδα ὥστε νὰ προσελκύσωμε πολὺ μεγαλύτερα ρεύματα ξένων καὶ φυσικὰ εἰσροὴν πολὺν μεγαλύτερον ποσῶν τουριστικοῦ συναλλάγματος στὴν Ἑλλάδα.

Ἄλλὰ, γιὰ ν' ἀποδώσῃ πλήρως ἡ μεγάλη καὶ ἐντατικὴ προσπάθεια τοῦ τουριστικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς χώρας καὶ ἡ τουριστικὴ διαφήμισή του, **εἶναι ἀπαραίτητο** νὰ συμβάλουν σ' αὐτὸ ὅλες οἱ ὑπηρεσίαι ποὺ ἔρχονται σ' ἐπαφὴ μὲ τοὺς ξένους, ὅλη ἡ **σπουδάζουσα** νεολαία, ὅλος ὁ λαὸς.

Εἶναι στὸ χέρι μας νὰ δημιουργήσωμε μεταξὺ τῶν ξένων ποὺ μᾶς ἔρχονται πολλοὺς **φιλέλληνας** καὶ φανατικοὺς διαφημιστὰς τοῦ τουρισμοῦ μας στὸ ἐξωτερικόν: Ἄρκει, ἐπαναλαμβάνω, νὰ τοὺς ὑποδεχόμεθα μὲ φιλικὸ χαμόγελο, μὲ προθυμίαν παροχῆς χρησίμων πληροφοριῶν καὶ νὰ συντελοῦμε ὥστε σ' ὅλες τίς ἐγκαταστάσεις μας, καὶ πρὸ πολὺ στοὺς κοινὸχρηστους χώρους, νὰ **δείχνουμε πολιτισμό**.

Καὶ αὐτὴ θὰ εἶνε ἀσφαλῶς ἡ καλύτερη καὶ **ἄμειση** καὶ **ἔμμεση** διαφήμιση ποὺ θὰ λαμπροφωτίσει τὸ τουριστικὸν μέλλον τῆς χώρας τοῦ **Ξενίου Διός**.

Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Τουρισμοῦ εἶνε: **Πολιτισμὸς — Πλοῦτος.**

Ὅλοι μαζί, μὲ πίστη, μὲ ἀγάπη, μὲ σύστημα **καλούμεθα νὰ συμβάλουμε στὸ ὄρατον ἔργο τοῦ τουρισμοῦ μας.**

Κλείνοντας τὸ κεφάλαιον τῆς **Τουριστικῆς Διαφήμισης** θὰ εὐχρηθοῦμε ὅπως ἡ παγκόσμιον τουριστικὴν προπαγάνδαν συντελέσει γρήγορα, ὥστε ὅλοι οἱ Λαοί, ἀφήνοντας τίς διαμάχας καὶ τοὺς ἀτομικοὺς ἐξοπλισμοὺς, νὰ στραφοῦν ἀκόμα περισσότερον πρὸς **τὴν ἀγάπην τῶν ταξιδιῶν**, καὶ περὶ νῶντας κάτω ἀπὸ τὴν διάπλατην πύλην τοῦ τουρισμοῦ —ποὺ τοὺς ἐνώνει— ν' ἀλληλογωρισθοῦν, νὰ φιλιωθοῦν καὶ νὰ βαδίσουν χειροπιαστὰ πρὸς **τοὺς ὄρατους καὶ δημιουργικοὺς δρόμους τῆς Εἰρήνης.**